

Redengevende beschrijving – Ouderkerk aan den IJssel: Dorpsstraat 38

Monumentnummer: 23/32

FEITELIJKE GEGEVENS

Adres	Dorpsstraat 38, Ouderkerk aan den IJssel
Kadastraal nummer	Ouderkerk aan den IJssel C 4471
Naam object	n.v.t.
Complexonderdelen	Herenhuis met voormalige graanhandel Steiger 2 - 8 (aparte beschrijving)
Oorspronkelijke functie	Herenhuis
Opdrachtgever	[REDACTED], graanhandelaar
Architect/aannemer	L. Hoogendoorn uit Gouda
Datering / Bouwjaar	bouw tussen december 1907 en mei 1908.

(CULTUUR)HISTORISCHE ACHTERGROND

Middenstand en handel

Binnen de dorpskern werden veel van de huizen gebruikt al woon- en bedrijfsruimte in de vorm van schoenmakers, kappers, kruidenierswinkeltjes, bakkers, timmerwerkplaatsen en handelaren in diverse producten. Naarmate de kernen vanaf het midden van de 19e eeuw verder groeiden, betekende dit tevens een economische impuls voor de bedrijvigheid. Daarbij speelt de IJssel als handelsinfrastructuur en de 19e- en vroeg 20e-eeuwse uitbreidingen van de aanlegmogelijkheden voor schepen een belangrijke rol voor het vervoer van goederen en producten naar andere dorpen en steden over water.

Het pand Dorpsstraat 38 is gebouwd als woonhuis voor de familie [REDACTED]

die het naastgelegen pand in gebruik had als graanhandel (Steiger 2 t/m 8, aparte beschrijving). De woning is door zijn omvang en uitstraling een duidelijk product van een bloeiende handel. Het voorname woonhuis is daarmee een uiting van en herinnert aan de sociaal-maatschappelijke en sociaal-economische ontwikkeling van de gemeente Krimpenerwaard in het algemeen en de kern Ouderkerk aan den IJssel in het bijzonder.

STEDENBOUWKUNDIGE,
LANDSCHAPPELIJKE SITUATIE

Ruimtelijke structuur Ouderkerk aan den IJssel

Ouderkerk aan den IJssel is in ca. de 10e eeuw ontstaan en is daarmee één van de oudste nederzettingen langs de IJssel. Vermoedelijk stond er toen al een kerkje op de plaats van de huidige laatgotische kerk. Ouderkerk ontwikkelde zich als een smal en langgerekt dorp en werd een belangrijke kerkplaats voor de omliggende buurtschappen en dorpen. Dit zorgde voor een sterke verdichting (komvorming) rondom de kerk bij de T-splitsing Dorpsstraat /Kalverstraat. Voor de ontwikkeling van de kern waren de aanlegmogelijkheden voor schepen van belang. Deze werden in 19e en 20e eeuw aanzienlijk uitgebreid. Hierdoor ontwikkelde zich in deze periode de bebouwing langs het water aan de IJsseldijk-Noord, Dorpsstraat en IJsseldijk-West.

De woning ligt naast de voormalige graanhandel, die op zijn beurt weer aan de Steiger ligt, de straat die toegang gaf tot de aanlegsteiger, waar schepen konden worden aangemeerd.

De woning is een beeldbepalend onderdeel van de perceelsgewijs ontwikkelde gevelwand langs de hoofdinfrastructuur van de kern Ouderkerk. Daarnaast draagt de woning, onder andere door zijn positie binnen de dorpskern, in hoge mate bij aan de afleesbaarheid van de ruimtelijke ontwikkeling van de kern Ouderkerk aan den IJssel in de 19e eeuw.

Ruimtelijk opbouw perceel

De woning staat ingeklemd tussen de voormalige graanhandel van de eigenaar en het buurpand. Er is geen sprake van een eigen stoep. De entree met portiek is de enige eigen ruimte van het pand. Dit is kenmerkend voor de dorpsontwikkeling.

ARCHITECTUURHISTORISCHE
WAARDE

Het pand betreft een typisch voorbeeld van een voornaam herenhuis uit het begin van de 20e eeuw, dat is gebouwd in een tijdsgebonden, zorgvuldig uitgewerkte baksteenarchitectuur met neorenaissance kenmerken. Dit komt tot uiting in de gekleurde baksteenaccenten, de gestucte speklagen en de pironen op de Vlaamse gevel.

BESCHRIJVING

Het pand betreft een voornaam herenhuis dat is gebouwd in een rijke, tijdsgebonden neorenaissance stijl. Het is een diephuis dat bestaat uit twee bouwlagen met een zolder onder gebroken kap. Het dak is aan de voorzijde afgewolfd en gedekt met rode pannen. De nok van het dak staat loodrecht op de straat.

De gevel is opgetrokken in bruinrode bakstenen in kruisverband. Het metselwerk wordt onderbroken door gestucte speklagen ter hoogte van

de wissel- en bovendorpels en door een gestucte waterlijst over de gehele breedte van het pand ter hoogte van de verdieping.

De deur ligt circa een meter achter de rooilijn, in een portiek. Verder bevinden zich vijf vensters met vervangen schuiframen in de voorgevel. Boven de vensters zijn met baksteenmozaïek gedecoreerde boogvelden aanwezig. Boven de vensters ontlastingsbogen geaccentueerd door gele bakstenenkoppen.

De voorgevel heeft een grote stenen dakkapel (Vlaamse gevel), die voorzien is van een gestucte lijst, vazen en een recent, openslaand raam. Aan weerszijden van de Vlaamse gevel is de voorgevel bekroond met een kroonlijst.

In de originele bouwtekeningen zijn in het interieur diverse omlijste paneeldeuren getekend en op de begane grond twee schouwen.

WAARDENSTELLING

Het herenhuis aan de Dorpsstraat 38 te Ouderkerk aan den IJssel is van:

Cultuurhistorische waarde:

- Als uiting van en als herinnering aan de sociaal-maatschappelijke en sociaal-economische ontwikkeling van de gemeente Krimpenerwaard in het algemeen en de kern Ouderkerk aan den IJssel in het bijzonder.

Stedenbouwkundige / landschappelijke waarde:

- Als beeldbepalend onderdeel van de perceelsgewijs ontwikkelde gevelwand langs de hoofdinfrastructuur van de kern Ouderkerk.
- Vanwege het gebouw dat, mede door zijn positie binnen de dorpskern, bijdraagt aan de afleesbaarheid van de ruimtelijke ontwikkeling van de kern Ouderkerk aan den IJssel in de 19e eeuw.
- Vanwege de ruimtelijke en functionele samenhang met de voormalige graanhandel aan de Steiger 2-8 (apart beschreven).

Architectuurhistorische waarde:

- Als voorbeeld van een voornaam herenhuis uit het begin van de 20e eeuw dat is gebouwd in een rijke neorenaissance stijl. Deze stijl is te herkennen aan de gestucte speklagen en aan de vazen op de Vlaamse gevel.
- Vanwege de zorgvuldig uitgewerkte, tijdsgebonden baksteenarchitectuur, die o.a. tot uiting komt in de gekleurde baksteenaccenten in de strekse bogen en in de boogvelden met baksteen mozaïeken/

Waarde vanwege de Gaafheid:

- Vanwege de gaaf bewaarde hoofdvorm en zorgvuldig uitgewerkte baksteenarchitectuur en neorenaissance kenmerken.
- Vanwege de gaaf bewaarde samenhang tussen het herenhuis en de ernaast gelegen graanhandel (apart beschreven).

Zeldzaamheidswaarde:

- Als relatief zeldzaam voorbeeld van een herenhuis uit het einde van de 19e eeuw dat onderdeel uitmaakt van de dorpsstructuur.

IDENTITEIT KRIMPENERWAARD

Het herenhuis aan de Dorpsstraat 38 te Ouderkerk aan den IJssel draagt bij aan de ruimtelijke identiteit van de gemeente Krimpenerwaard vanwege:

1. De massa-opbouw van het woonhuis in twee bouwlagen onder een zolder.
2. Vanwege de rijke 19e-eeuwse baksteenarchitectuur, die het ontwikkelingsbeeld van de dorpskern illustreert.

BESCHERMING

De volgende onderdelen vallen onder de bescherming:

- Exterieur, bouwkundige structuur en waardevolle interieuronderdelen (met uitzondering van recent(e) sanitair, keuken(s) en badkamer(s)).

BRONNEN

- Enderink, S. (2016), *Het Krimpenerwaardboek*, Zwolle
- Groningen, C.L. van (1996), *De Krimpenerwaard*, Zwolle
- Hofkens, M., Ingen, M. Van, e.a. (1991), *Jongere bouwkunst en stedenbouw 1800 – 1945*. Monumenten inventarisatieproject
- Hoven, F. Van den (2002), *Op ontdekkingstocht door Krimpenerwaard en Lopikerwaard. Topografisch, cultuurhistorisch en recreatief handboek voor streekbewoners en toeristen*.
- Knoester, J.J. (2002), *Kernachtig Krimpenerwaard, 100 jaar plaatselijke geschiedenis*.
- Kroon, M. (2000), *Krimpenerwaardig, de geschiedenis van de Krimpenerwaard in woord en beeld*.
- Povée, H. (2004), *Tien eeuwen tussen Lek en IJssel: geschiedenis van de Lopikerwaard en de Krimpenerwaard*.
- Stenvert, R. e.a. (2004), *Monumenten in Nederland, deel Zuid-Holland*.
- Stichting Krimpenerwaard, *Monumenten in de Krimpenerwaard: in Haastrecht, Stolwijk, Vlist, Schoonhoven, Ammerstol, Bergambacht, Berkenwoude, Lekkerkerk, Krimpen aan de Lek, Krimpen aan den IJssel, Ouderkerk aan den IJssel, Gouderak: cultuurhistorisch waardevolle gebouwen en objecten in beeld*.
- Ven, G.P. van de (2004), *Mensen in een waard vol wind en water: geschiedenis van de Waterhuishouding in de Krimpenerwaard*.
- Topotijdreis.nl
- Beeldbank RCE, kadastrale minuut Ammerstol
- Streekarchief Midden-Holland (bouwvergunningen en foto's)